

Historisch besef in Nederland

– Klaas Tippe –

Ttransparant 13.1 (2002) 27

In 24 november 2001 werd, voor de tweede keer in de historie, in de KUB te Tilburg, de nationale geschiedenisdag gehouden. Het Nederlands Centrum voor Volkscultuur, de VGN, de KNHG en het historisch form organiseerden deze dag samen met enkele historische organisaties. Na de opening door Yvonne van Rooy – een p.r.-praatje over haar KUB – werd onder leiding van prof. dr. G. Rooijackers een openingsdebat gehouden rond het thema ‘Historisch besef in een multiculturele samenleving’. De dag werd afgesloten met een debat onder leiding van prof.dr. J.H. Blom waarin met name de verhouding tussen de historici en politici centraal stond. Tussen deze twee debatten was er ruimschoots gelegenheid voor het bezoeken van de diverse workshops en de informatiemarkt, waar de deelnemende organisaties en enkele uitgevers vertegenwoordigd waren.

Uit het brede aanbod van workshops moesten er twee gekozen worden. Met het oog op het onderwijs werd het ’s morgens een bijeenkomst over cultureel erfgoed in de directe omgeving, terwijl ’s middags de workshop van de VGN werd bezocht. De workshop over cultureel erfgoed was verrassend concreet. Na een korte introductie werd de groep opgesplitst in negen teams die elk een deelaspect van het cultureel erfgoed in de nabijgelegen woonwijk of het universiteitscomplex moesten onderzoeken. Daarbij werd de vraag gesteld naar mogelijke vakkenintegratie, de opzet van een project voor omgevingseducatie, etc. Aan het eind van de bijeenkomst werd door de diverse groepen verslag uitgebracht. Een goed initiatief, maar het is jammer dat er zo weinig tijd was om de resultaten door te spreken en na te denken over de opzet van een dergelijk project.

Voor de VGN-workshop was erg veel belangstelling. Aan de hand van het onderwerp ‘Vijandbeelden in de Koude Oorlog’ werden twee verschillende werkvormen gedemonstreerd, waarbij de vraag gesteld werd welke werkvorm het meest geschikt was om bij de leerling historisch besef te ontwikkelen. Marcel Nonhebel hield een praatje, waarin hij op grond van zijn eigen ervaringen als jongen in de jaren vijftig op het thema inging. Een Groningse collega hield een wat modernere les waarin in verschillende groepjes bronnen als filmfragmenten, cartoons en liedjes werden geanalyseerd. Als echte Hollandse docenten kozen we massaal voor de middenweg: in beide lesstijlen zat wel iets.

Overigens hoeft je niet geïnteresseerd te zijn in het onderwijs om de nationale geschiedenisdag te bezoeken. Er waren tal van andere workshops, o.a. over het archief, muziek, internet en geschiedenis, Hollandrama en de verhouding tussen de lokale en regionale geschiedenis en de media. Kortom: voor elke historicus was er wel iets te vinden.

Belang voor het onderwijs

1. De workshop over het cultureel erfgoed in de eigen omgeving gaf informatie over het organiseren van een project/excursie met verschillende vakken in de directe omgeving. We moesten de theorie meteen in de praktijk uitproberen. Helaas zijn door het streekschoolkarakter van de Apeldoornse vestiging de kansen om dit in praktijk te brengen vrij beperkt. Voor Rijssen en Uddel ligt dat anders. Inmiddels heb ik me via de workshop geabonneerd op een gratis blad dat tips geeft voor het inzetten van informatie over de eigen omgeving in de les.

2. De workshop van de VGN gaf interessante ideeën over de organisatie van een geschiedenisles. Het was goed om met docenten van zeer diverse scholen ideeën uit te wisselen.
3. De informatiemarkt heb ik kunnen gebruiken voor het verzamelen van materiaal dat in de les te gebruiken is, bijvoorbeeld van het verzetsmuseum in Amsterdam.
4. De debatten waren interessant, maar boden niet direct aanknopingspunten voor de onderwijspraktijk.
5. Samenvattend: een interessante bijeenkomst, die relatief goedkoop was.